

Grup Operatiu pel desenvolupament sostenible i l'economia circular en el sector vitivinícola

Resum

L'objectiu principal assolit en el present projecte ha estat la creació d'un Grup Operatiu (GO) del sector vitivinícola, que ha permès plantejar de forma conjunta la definició d'un projecte d'innovació. Aquest projecte contempla la creació d'un sistema d'indicadors per a la sostenibilitat i el desenvolupament de diferents models d'economia circular en el sector vitivinícola, la qual cosa permetrà millorar la sostenibilitat del sector a Catalunya i en particular de les PIMEs, posant en valor aquesta informació com a reflex del compromís per a la seva sostenibilitat.

Aquest desenvolupament innovador consisteix en el desenvolupament d'un sistema d'indicadors a partir de la metodologia DPSIR (Driving-Forces-Pressures-State-Impacts-Respond), que tindrà en compte no només els 5 vectors ambientals fonamentals inicialment previstos (energia, aigua, residus, compra verda i aspectes socials), sinó que, a més a més, permetrà definir accions concretes de millora a les empreses, que es materialitzaran en diferents models de negoci d'economia circular d'acord amb les seves necessitats. Aquest desenvolupament permetrà al sector conèixer el comportament ambiental de les seves activitats, els seus aspectes diferencials més importants, aproparà la sostenibilitat de manera transversal a totes les empreses independentment de la seva activitat específica o grandària i millorarà el seu rendiment sostenible a través d'una política descriptiva comuna, transparent i científicament validada.

La metodologia DPSIR és ben reconeguda i com a valor afegit contempla els aspectes socials. És àmpliament utilitzada i va ser impulsada per l'Agència Ambiental Europea. Aquesta metodologia tracta del desenvolupament d'un marc conceptual per a formular i comunicar polítiques i/o respostes ambientals que puguin implementar-les per pal·liar diferents problemes ambientals tot tenint en compte alhora aspectes socials. El DPSIR pot aleshores ajudar a estructurar la informació ambiental relativa als problemes ambientals específics del sector vitivinícola analitzant les causes, les conseqüències i les possibles respostes que es puguin donar.

El projecte de creació del Grup Operatiu ha estat liderat pel clúster vitivinícola català INNOVI que té una visió integradora i de coneixement del sector que cap altra entitat pot acreditar a tota Catalunya. INNOVI ha comptat amb la col·laboració externa de FUNDACIÓ CTM Centre Tecnològic (CTM) EURECAT que, com a expert en la creació de sistemes d'indicadors i desenvolupament de models de negoci d'economia circular, ha donat suport en la definició del Grup Operatiu i de la redacció del projecte d'innovació.

Objectius

A més del descrit, s'han assolit també els següents objectius tècnics específics:

- La Creació del Grup Operatiu i la definició del potencial consorci de recerca. A més de la posada en marxa del grup operatiu pels seus integrants (INNOVI i EURECAT-CTM), també s'han identificat els actors de rellevància dins de les actuacions i projectes innovadors que s'estan treballant actualment dins del sector vitivinícola. Això ha permès contactar-los i donar peu a que puguin formar part del futur

projecte d'innovació, per al qual ja han mostrat interès. En aquest sentit, el consorci del projecte d'innovació estarà format per institucions de recerca en l'àmbit de la sostenibilitat en el sector agrícola i en processos industrials agroalimentaris, consultories ambientals i empreses d'elaboració de vi i proveïdors de la indústria, per a poder treballar tota la cadena de valor. Aquest consorci representarà les necessitats i les problemàtiques del sector i poder així desenvolupar un projecte innovador i competitiu en el sector.

-La identificació i avaluació, de forma detallada, de les experiències dutes a terme en el sector (Petjada de carboni, hídrica, i sistemes d'indicadors energètics, econòmics, socials i projectes relacionats amb la sostenibilitat) per a poder pre-avaluar quines serien les línies de treball sobre les que s'hauria de fer èmfasi a l'hora de determinar aquest conjunt d'indicadors.

-La determinació i anàlisi de quins són els mecanismes que utilitzen les empreses per a reportar el seu assoliment sostenible, per tal de pre-determinar quines haurien de ser les millors eines per a reportar el seu compromís amb la sostenibilitat en base a aquest sistema d'indicadors.

-La redacció del projecte d'innovació. En funció de les conclusions obtingudes en les fases prèvies es van definir les accions innovadores necessàries per a determinar l'abast del projecte i poder especificar els objectius tècnics. L'opció predominant ha estat la de definir un projecte entre els membres del Grup Operatiu en funció de les necessitats identificades de forma col·laborativa i participativa amb les empreses del sector. No obstant això, es definiran els perfils de les empreses, entitats públiques o centres de recerca complementaris que caldria incorporar en el projecte d'innovació per tal d'assolir els objectius plantejats, les implicacions, requeriments i terminis de les diferents convocatòries identificades per a presentar el projecte.

Conclusions

La fase de creació del Grup Operatiu i la definició del projecte va tenir com a objectiu inicial presentar els resultats obtinguts del reporting, per a poder rebre el feedback de les empreses del sector de cara a la definició del projecte d'innovació per part del GO. Amb aquesta visió es va convocar una reunió de treball a les instal·lacions d'INNOVI on es va citar la Comissió de Projectes d'Innovi. Aquesta Comissió té com a principal objectiu impulsar projectes de Recerca, Desenvolupament i Innovació en tota la cadena de valor del sector vitivinícola, alineats a la visió i missió d'INNOVI. Els objectius de la comissió i el GO queden d'aquesta manera plenament alineats, per la qual cosa es va trobar idoni plantejar la reunió de treball de forma conjunta. La Comissió està formada actualment per 7 membres d'entre els quals hi ha cellers, universitats i centres tecnològics.

De la presentació dels resultats es va advertir per part de les empreses sobre la necessitat de que el projecte d'innovació no només tingués per objectiu el desenvolupament d'un sistema d'indicadors sobre economia circular, sinó que aquest havia de permetre a més a més poder definir accions concretes a les empreses que els ajudés a promoure models de negoci d'economia circular. A partir d'aquest punt, l'enfocament del projecte es va enriquir amb la petició per part del sector de desenvolupar també de forma paral·lela models de negoci d'economia circular que possessin en valor el sistema d'indicadors plantejats de forma inicial.

Al mateix temps, es va acordar que el GO estigués format per INNOVI i EURECAT i que contés amb el suport de les empreses per a definir conjuntament el projecte en una sessió posterior en format workshop, per tal de detectar les seves necessitats i traslladar-les de forma activa. D'aquesta manera es volia aconseguir el seu suport vital de cara a la presentació del projecte en alguna de les convocatòries de recerca com a socis beneficiaris.

El mencionat workshop es va dur a terme el dimarts, 19 juny de 2018. El GO es va encarregar de la seva preparació. En aquest taller van participar-hi 12 assistents procedents de diferents branques del sector vitivinícola. Es va plantejar en tres parts fonamentals:

- Introducció (30 min.). Presentació i recordatori dels antecedents, la formació del GO, objectius i la

metodologia que s'utilitza en el workshop.

- Dinàmica participativa (1h i 45 min.) Dos grups de 6 persones van treballar els models d'economia circular ja definits amb la metodologia del Canvas, amb un membre d'Eurecat moderant cada taula.
- Conclusions (15 min.) Posada en comú de les idees que sorgiren i principals conclusions assolides.

Del workshop van sorgir les principals qüestions d'interès per part del sector en relació aquests models d'economia circular, com a pas previ de cara al seu desenvolupament al propi projecte de recerca. D'aquesta manera, es va començar a detectar quines son les necessitats més latents de cara a poder posar en pràctica les solucions que es desenvolupin al mateix projecte i alhora, acabar de despertar l'interès de les empreses en participar.

Com a resultat, es va acabar de donar forma al propi projecte d'innovació proposat, que té per objectiu principal desenvolupar i posar en marxa nous models de negoci basats en l'economia circular dins del sector vitivinícola, per a potenciar el sector, diversificar les seves activitats i obrir-lo a noves oportunitats de desenvolupament, tenint en compte una perspectiva sostenible.

Líder del Grup Operatiu

Entitat: **ASSOCIACIÓ AEI INNOVI**

E-mail de contacte:

csantamaria@innovi.cat

Tipologia d'entitat:

Altres agents del sector

Àmbit/s temàtic/s d'aplicació

Agricultural production system
Climate and climate change
Energy management
Fertilisation and nutrients management

Àmbit/s territorial/s d'aplicació

Província/es	Comarca/ques
Tarragona	
Lleida	
Girona	
Barcelona	

Difusió del projecte *(publicacions, jornades, multimèdia...)*

Pàgina web del projecte

www.innovi.cat

Altra informació del projecte

Dates del projecte

Data d'inici (mes-any): Març 2018

Data final (mes-any): Juliol 2018

Estat actual: *Executat*

Pressupost aprovat

Pressupost total: 14.285,71 €

Finançament DARP: 5.700,00 €

Finançament UE: 4.300,00 €

Finançament propi: 4.285,71 €

Amb el finançament de:

Generalitat de Catalunya
**Departament d'Agricultura,
Ramaderia, Pesca i Alimentació**

**Fons Europeu Agrícola
de Desenvolupament Rural:**
Europa inverteix en les zones rurals

Projecte finançat a través de l'Operació 16.01.01 (Cooperació per a la innovació) a través del Programa de desenvolupament rural de Catalunya 2014-2020.

Ordre ARP/133/2017, de 21 de juny, per la qual s'aproven les bases reguladores dels ajuts a la cooperació per a la innovació a través del foment de la creació de grups operatius de l'Associació Europea per a la Innovació en matèria de productivitat i sostenibilitat agrícoles i la realització de projectes pilot innovadors per part d'aquests grups (operació 16.01.01 del PDR de Catalunya 2014-2020).